

ARDANUÇ AÇIK CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2024/7

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 08/02/2024 tarih ve 2024/123 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Personel.....	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar.....	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar.....	4
B. Yönetim ve Personelin Tutumu.....	6
C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
D. Beslenme.....	7
E. Sağlık.....	9
F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri.....	9
G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler.....	10
H. Dış Dünya ile İletişim.....	11
IV. TAVSİYELER.....	11
A. Değerlendirme.....	11
B. Tavsiyeler.....	12
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler.....	12

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu
BM	: Birleşmiş Milletler
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması
UYAP	: Ulusal Yargı Ağı Projesi

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

5. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *“Açık ceza infaz kurumları”* başlıklı 14'üncü maddesi şöyledir: *“Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır.”*

6. Anılan görevin icrası kapsamında 12/9/2023 tarihinde Ardanuç Açık Ceza İnfaz Kurumuna¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ...Uzman Psikolog ... ile talep üzerine görevlendirilen Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti odaların bulunduğu alan ve eklentilerde incelemelerde bulunmuştur. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Görüşmeler sırasında infaz ve koruma memurları ile diğer idari personelden herhangi bir kimse odalarda bulunmamıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış; ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, 22/9/2022 tarihli ve 2023/662 sayılı Kurul kararı ve Başkanlık makamının 5/9/2023 tarihli ve 26431 sayılı oluruna istinaden 12/9/2023 tarihinde, Ardanuç Açık Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. 9/9/2021 tarihinde faaliyete geçen Kurum, ilçe merkezine 2.8 kilometre, il merkezine ise 65.2 kilometre uzaklıktadır.

10. Kuruma ulaşım dik bir toprak yol ile sağlanmakta olup ulaşım için toplu taşıma ya da servis imkânı olmadığı öğrenilmiştir.

11. Toplam 33.000 metrekare alan üzerine kurulu olan Kurumda kapalı alan 4.051 metrekaredir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

12. Kurumda, 1 adet manevi rehberlik odası, 1 adet kütüphane, 1 personel yemekhanesi, 1 terzihane, 1 mescit, 1 revir, 1 psiko-sosyal servis odası, 1 psiko-sosyal servis bireysel görüşme odası, 1 berberhane, 1 merkez kontrol odası ve 1 kantin bulunmaktadır.

13. Kuruma ait 20 dairelik lojman mevcuttur.

14. Kurumda açık görüş odası bulunmamakla birlikte görüşe uygun bir alanda açık görüşler ile avukat görüşleri yapılmaktadır. Kurumda doku hasarı ve travma önleyici oda³ ve aile görüş odası bulunmamaktadır.

B. Personel

15. Kurumda; 59 personel aktif olarak, 3 personel ise geçici görevle farklı ceza infaz kurumlarında görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

ÜN VAN	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Kurum Müdürü	1		1
İdare Memuru		1	1
Sayman	1		1
Öğretmen (Geçici görevli)	1		1
Psikolog	1		1
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4		4
Hemşire		1	1
Aşçı	1		1
Elektrik Teknisyeni	1		1
Sıhhi Tesisat Teknisyeni	1		1
Kaloriferci	1		1
Bilgisayar Teknisyeni		1	1
Memur	1		1
Şoför	3		3
İnfaz ve Koruma Memuru (ikisi geçici görevli)	41	2	43
TOPLAM	57	5	62

³ Yumuşak oda ve süngerli oda olarak da bilinmektedir.

16. Kurum personelinin 38'inin ön lisans/lisans, 24'ünün ise lise ve dengi okul mezunu olduğu, infaz ve koruma memurlarının hizmet içi eğitim aldığı, bir kısmının ise mutemetlik, ziyaret kabul işlemleri ve mahpus kabul işlemleri gibi eğitimler aldıkları öğrenilmiştir. Öte yandan personelin Birleşmiş Milletler (BM) İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu (İstanbul Protokolü), insan hakları, işkence ve kötü muamele yasağı ile hassas gruplara yaklaşım gibi konularda eğitim almadıkları beyan edilmiştir.

17. Kurumda dörtlü vardiya sistemi bulunduğu, birinci vardiyanın 08.00-20.00, ikinci vardiyanın 20.00-08.00, üçüncü vardiyanın 08.00-20.00 ve dördüncü vardiyanın 20.00-08.00 saatleri arasında olduğu ifade edilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

18. Kurumun kapasitesinin 160 kişi olduğu, ihtiyaç halinde bu sayının 180'e çıkarılabildiği anlaşılmıştır.

19. Ziyaret tarihinde Kurumda 55 erkek mahpus bulunmakta olup bunların 2'si engellidir.

20. Kurumda çocuk ve kadın mahpus bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

21. Kurumda, 8 kişi kapasiteli 2 oda, 10 kapasiteli 1 oda, 12 kişi kapasiteli 11 oda, 2 kişi kapasiteli 1 engelli odası olmak üzere toplam 15 oda bulunmaktadır. Her odada mahpuslar için banyo ve tuvalet vardır.

22. Ziyaret tarihinde mevcudun az olması nedeniyle tüm koşulların kullanılmadığı, mahpusların barındırıldığı odaların tam kapasite kullanılmaması sebebiyle alan konusunda sıkıntı yaşanmadığı gözlemlenmiş, görüşme yapılan mahpuslardan da odaların kapasitesi konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır. İdarece, Kurumun kapasite altında mahpus barındırdığı, mahpusların suç türüne göre odalara yerleştirildiği koğuş yoğunluklarının farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

23. Odaların gün ışığı aldığı ve ferah olduğu, oda zemininin silinebilir yüzey ile kaplı olduğu gözlemlenmiştir.

24. Engelli koğuşundaki tuvalet ve banyoda engellilerin kullanımına uygun olacak şekilde tutamaçlar bulunduğu, engelli odasında 1 kişinin kaldığı, odanın girişindeki mermerin kırık olduğu, odada acil durum butonu bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından, acil durum butonu bulunmasa dâhi vardiyadaki personelin sık sık odayı kontrol ettiği, tuvaletin ve duşun mahpusa uygun yapılabilmesi için çekilen tesisat dolayısıyla mermerin kırıldığı ifade edilmiş, ilgili mahpus tarafından bu bilgi teyit edilmiş, kırık olan mermerin kendisine zorluk çıkarmadığı ifade edilmiştir.

25. Kurum İdaresince, Kurumun açık ceza infaz kurumu olması hasebiyle havalandırma açısından herhangi bir problem yaşanmadığı belirtilmiş, mahpuslardan da havalandırmaya ilişkin olarak herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

26. Koğuşlarda mahpusların yataklarının bulunduğu bölümün temizliğinin mahpuslar tarafından günlük olarak gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

27. Ziyaret Heyeti tarafından, katlarda bulunan ortak panolarda Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) sınav takvimi, haftalık açık görüş tarihleri, özel izin ve sevk süresini gösterir liste, yemek listesi, çamaşırhane programı, nakiller hakkında bilgilendirme, örnek nakil dilekçesi, nakle kapalı ceza infaz kurumları listesi ve iç kantin fiyat listesi asıldığı görülmüştür.

28. Kurumda 7/24 esasına göre kayıt yapan 15 güvenlik kamerasının bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından, kamera kayıtlarında bazı kör noktaların bulunduğu ve kamera kayıt süresinin 73 gün olduğu ifade edilmiştir. Heyet tarafından kamera odasında yapılan izlemede, kamera kayıt süresi teyit edilmiş olup kamerada bazı kör noktaların bulunduğu görülmüş; kamera kayıtlarının süresi dolduğunda silindiği, herhangi bir yedekleme işlemi yapılmadığı bilgisi alınmıştır.

29. Kurumun ısıtılması, kalorifer sistemi aracılığıyla kömürle sağlanmaktadır. Odalarda ve koridorlarda yeterli büyüklükte ve sayıda kalorifer peteği bulunduğu görülmüştür. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde ısınma ile ilgili herhangi bir sorun yaşanmadığı belirtilmiştir.

30. İdare tarafından mahpuslara, mevsim şartlarına uygun olarak battaniye, nevresim, yastık ve benzeri malzemelerin verildiği bilgisi verilmiştir. Konuya dair mahpuslardan bir şikâyet alınmamıştır.

31. İdare tarafından, sıcak su ihtiyacının güneş enerjisi sistemi aracılığıyla sağlandığı, sıcak suya erişimde herhangi bir kota ve süre sınırlamasının bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu

husus mahpuslar tarafından teyit edilmiş olup mahpuslar sıcak suya erişim konusunda herhangi bir şikâyetlerinin olmadığını ifade etmiştir.

32. İdare tarafından Kurum şebeke suyu analizlerinin her ay yapıldığı ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından, Artvin İl Sağlık Müdürlüğü tarafından hazırlanan 13/6/2023 ve 18/7/2023 tarihli su analiz raporları incelenmiş, analiz sonuçlarının İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e uygun olduğu görülmüştür.

33. Kurumda 1 adet sanayi tipi çamaşır makinesi, 1 adet sanayi tipi kurutma makinesi bulunduğu görülmüştür. Mahpusların kıyafetlerini her hafta çarşamba günü yıkatabildikleri belirtilmiştir. Mahpuslar ile yapılan görüşmelerde bu husus doğrulanmıştır.

34. Kurum bahçesinde monte edilecek vaziyette spor aletleri bulunduğu görülmüş, bahçenin otlardan temizlenmesinin ardından aletlerin monte edileceği ve mahpusların kullanımına sunulacağı ifade edilmiştir. Ayrıca bahçede kurulumu henüz yapılmamış basketbol potalarının da bulunduğu görülmüştür.

35. Kurumda 1 adet futbol/voleybol sahasının bulunduğu, sahayı tamamen bitkilerin kapladığı ve kullanılmadığı görülmüştür. İdare, sahanın yeniden kullanıma açılması amacıyla çalışmalar yürüttüklerini ve bitkilerin temizlenmeye başlanacağını belirtmiştir.

36. Kurumda her katta ortak kullanılan 3 adet banyonun bulunduğu, banyoların kapı bölümlerinin demir çubuğa asılı perdeler ile kapalı olduğu görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından, demir çubukların mahpusların kendilerine zarar verebilmesi açısından tehlikeli olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca incelenen banyo bölümlerinden bazılarında duş başlıklarının kırık olduğu gözlemlenmiştir.

37. Mahpuslar ile yapılan görüşmede, mahpuslar kendilerine ait yemek dolabı sağlanması talebinde bulunmuşlardır. Kurum İdaresi mahpuslar tarafından yazılı talepte bulunulması halinde dolapların sağlanacağını ifade etmiştir.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

38. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslarca, infaz ve koruma memurlarının sorunlarını çözmekte kendilerine yardımcı oldukları ve mahpuslara karşı tutum ve davranışlarının müspet olduğu ifade edilmiştir.

39. Kurumda, parmak izi ile sayım uygulamasına ek olarak günde 4 defa fiziki sayım yapıldığı ifade edilmiştir. İdarece parmak izi ile sayım uygulamasında zaman zaman sorunlar yaşanması sebebiyle fiziki sayımların yapıldığı belirtmiştir. Heyetimizce, fiziki sayımın bina

dışında yapılması durumunda mahpusların olumsuz hava koşullarından zarar görmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasının faydalı olacağı değerlendirilmiştir.

40. Kurumda 2 üst arama odası bulunduğu, üst arama odalarının kadın ve erkek olarak ayrıldığı, kadın mahpusların üst arama işleminin kadın infaz ve koruma memurları tarafından yapıldığı anlaşılmıştır.

41. İdarece, mahpusların kabul aşamasında detaylı üst araması yapıldığı, emanete alınacak eşyalarının ayrıldığı, Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) üzerinden dosyası açılarak teslim alındığı, mahpusa Hükümlü ve Tutuklu El Kitabı verilerek uyması gereken kuralların ve haklarının ne olduğunun bildirildiği ifade edilmiştir.

C. Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

42. İdarece, disiplin cezasını gerektiren mahpus eylemlerinin bir tutanakla tespit edildikten sonra Kurum Müdürü tarafından muhakkik tayin edilerek; olaya ilişkin kamera kayıtlarının incelenmesi, tanık ifadesine başvurulması, muhakkik raporunun düzenlenmesi ile mahpusun disiplin amirliğine sevk edildiği, yasal süre içinde disiplin kurulunun karar verdiği ve bu kararın mahpusa tebliğ edilmek suretiyle disiplin soruşturma sürecinin işletildiği ifade edilmiştir.

43. İdarece, mahpus dilekçelerinin başmemur ve nöbetçi müdürün kaşe ve imzasından sonra ilgili birimlere dağıtıldığı, dilekçelerin akıbeti hakkında mahpusların sözlü olarak bilgilendirildiği, talep olması halinde dilekçe çıkış numarası verildiği ifade edilmiş, mahpuslarla yapılan görüşmelerde, dilekçelerin ulaşımı ve çıkışı konusunda herhangi bir sorun yaşanmadığı, talepleri hâlinde dilekçe çıkış numarası alabildikleri anlaşılmıştır.

D. Beslenme

44. Kurumun yemekleri, haftalık yemek listesine göre Kurumda yer alan mutfakta hazırlanmaktadır. Hazırlanan yemeklerin, mevcuda göre belirlenerek görevli personel eşliğinde mahpuslara dağıtıldığı tespit edilmiştir.

45. Yemeklerin Kurum mutfağında çalışan aşçılar ve işçi mahpuslarca hazırlandığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, öğle yemeği çeşitliliğinin az olduğu, öğle yemeğinde sık sık pilav ve makarna çıktığı, etin az verildiği, çorba türü yemeklerin düzenli olarak çıkmadığı, bununla birlikte porsiyonların yeterli olduğu, artan yemeklerin kaldırılmadığı ve acıkanların istedikleri vakit yemek yiyebildiği ifade edilmiştir. Kurum

İdaresi, iâşe bedeli ölçüsünde yemek listelerini oluşturduklarını ifade etmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından Kurum yemekhanesinde öğle yemeği yenilmiş, yemek çeşitliliği ve lezzetinin yerinde olduğu ancak yemekhanede bulunan yemek listesi kontrol edildiğinde çorbanın menülerde diğer yemek türlerine oranla daha az bulunduğu gözlemlenmiştir.

46. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, muayene sonrası hastaneye sevk edilmeleri halinde, hastanedeki muayene süresinin uzaması durumunda yemek ihtiyaçlarının doğduğunu, Kuruma geç dönülmesi durumunda öğle ve akşam yemeği saatlerinin de geçmiş olduğunu, bu sebeple öğünlerinin aksadığını ifade etmişlerdir.

47. İdareden, Kurumda kronik rahatsızlığı bulunan 4 mahpusa özel diyet yemeklerinin Ardanuç Aile Sağlığı Merkezi hekimlerinin yönlendirmesiyle Kurumun sağlık görevlilerinin kontrolünde verildiği bilgisi alınmıştır. Diyet yemeklerinin verildiği, özel beslenme ihtiyacı bulunan mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir.

48. Ziyaret Heyeti tarafından mutfak, soğuk hava ve kuru bakliyat depoları incelenmiş; bu alanların temiz olduğu, ürünlerin saklama koşullarına uygun bir şekilde muhafaza edildiği görülmüştür.

49. Yapılan incelemede yemek numunelerinin mevzuata⁴ uygun olarak 72 saat boyunca saklandığı görülmüştür.

50. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. Kantin deposunda son kullanma tarihi geçmiş olan ürünlerin ayrı raflarda tutulduğu, yenileri ile değiştirilerek tarihi geçmiş ürünlerin iade edildiği belirtilmiştir. Kantinde satılan ürünlerin son kullanma tarihleri kontrol edilmiş olup herhangi bir soruna rastlanmamıştır.

51. Yapılan görüşmelerde mahpuslar, kantinde taze meyve ve sebze satılmasını istediklerini ifade etmişlerdir. Kurum İdaresi tarafından sebze ve meyve gibi taze gıdaya ulaşımda Kurumun konumu sebebiyle sıkıntı yaşandığı belirtilmiştir.

52. İdare tarafından mahpusların içme suyu ihtiyacının şebeke suyuyla ya da kantinde satılan pet şişe sularla giderildiği ifade edilmiştir. Mahpuslardan içme suyuna ulaşım konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

⁴ Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesinin (1) bendi: "Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisinin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür."

E. Sağlık

53. Kurumda 1 revir bulunmakta olup, revirde 1 infaz ve koruma memuru, 1 hemşire ve haftada 1 gün Kurumda görev yapan 1 hekim bulunmaktadır. Revirdeki personelin, gündüz mesaisi sistemine göre 08.00-17.00 saatleri aralığında çalıştığı ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde, revire ulaşımında zorluk yaşamadıkları bilgisi edinilmiştir.

54. Sağlık servisinde ilaçların ilaç dolabında saklandığı görülmüştür. Heyet tarafından ilaçların son kullanma tarihi kontrol edilmiş olup son kullanma tarihi geçen ilaca rastlanılmamıştır.

55. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde dilekçe ile talep etmeleri halinde doktora erişim ve hekim muayenesi konusunda bir sorun yaşanmadığı ifade edilmiştir.

56. İdarece, kronik hastalığı bulunan mahpusların takiplerinin düzenli olarak yapıldığı, ilaçlarının temin edildiği, uzman hekim tarafından yapılması gereken kontroller için de hasta mahpusların hastane sevklerinin sağlandığı belirtilmiştir.

57. İdare tarafından, Kurumda psikiyatrik ilaç kullanan 2 mahpus bulunduğu ve söz konusu mahpuslara ait ilaç listesinin düzenli bir biçimde tutulduğu, psikiyatrik ilaçların günlük dozlarda görevliler nezaretinde hasta mahpuslara iştirildiği, psikiyatrik ilaç dışındakilerin ise mahpuslara elden teslim edildiği belirtilmiştir. Heyetimizce yapılan incelemede, psikiyatrik ilaçların saatinde ve imza karşılığı verildiği görülmüştür.

58. Revir deposunda ilk yardım malzemelerinin steril şekilde tutulduğu ve depoda tekerlekli sandalye bulunduğu da gözlemlenmiştir.

59. Hastanelere sevk edilmesi gereken mahpus olması halinde jandarma personeline bildirim yapıldığı ve ilgili mevzuat kapsamında birlik komutanlığınca belirlenen zamanda mahpusun sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği; acil durumlarda, 112 Acil Çağrı Merkezine (112 AÇM) bildirim yapılarak gerekli tıbbi müdahalenin yapıldığı ve lüzum görülmesi halinde ilgili mahpusun ambulansla hastaneye sevkinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

F. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

60. Psiko-sosyal serviste 1 psikolog ve 1 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır.

61. Psiko-sosyal servisin, Kuruma yeni gelen mahpuslarla ilk 3 gün içerisinde görüşme gerçekleştirdiği, görüşmede; kişilerin genel bilgileri, varsa daha önce yaşadığı psikolojik rahatsızlıkları, gördüğü tedaviler ve madde bağımlısı olup olmadığı gibi hususların ilk görüşme formlarına işlediği belirtilmiştir.

62. Psiko-sosyal servisin, psikofarmakolojik tedaviye ihtiyaç duyan mahpusların psikiyatri sevkini gerçekleştirdiği ve takibini yaptığı, kriz durumunda olan (kendine zarar verme ya da yakınlarından birisinin kaybı gibi durumlarda) mahpuslarla özel görüşmeler gerçekleştirerek psikolojik destek sağladığı, intihar ve risk grubunda olan mahpuslarla takip esaslı psiko-sosyal bireysel görüşmeler yaptığı ifade edilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde bu hususlar teyit edilmiş olup psikoloğa ulaşmada zorluk yaşamadıkları, istedikleri zaman psikolog ile görüşebildikleri, psikolog tarafından her bir mahpus için iyileştirme planının düzenlendiği belirtilmiştir.

63. Ziyaret Heyetinin yaptığı incelemede Kurumda mahpuslara yönelik herhangi bir grup çalışması yapılmadığı tespit edilmiştir.

G. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Faaliyetler

64. Kurumda hâlihazırda görev yapan öğretmenin geçici görevlendirmesinin Ekim 2023 tarihinde biteceği, İlçe Halk Eğitim Müdürlüğünden öğretmen talebinde bulunduğu ancak henüz bir öğretmen görevlendirmesinin söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.

65. İdarece, Ardanuç ilçesinde gazete ve dergi bayii olmaması sebebiyle hâlihazırda mahpusların gazete ve dergiye erişim imkânı bulunmadığı, ancak gazetelerin ve dergilerin temini için çalışmalara devam edildiği ifade edilmiştir.

66. Kurumun ortak kullanım alanlarında televizyon bulunduğu görülmüş, İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden televizyonda 275 kanalın bulunduğu anlaşılmıştır.

67. Kurum eğitim servisinde, kütüphane ve mahpusların sınava girebileceği sınav odası bulunmaktadır. İdare tarafından, kütüphanede yaklaşık 2100 kitabın, ilçe halk kütüphanesinde ise yaklaşık 1500 kitabın bulunduğu, mahpusların 15 gün içerisinde teslim etmek üzere yanlarında 5 kitap bulundurabildiği, bu sürenin uzatılabildiği, açık öğretime ilişkin kitapların ise İlçe Halk Eğitim Merkezinden sağlandığı, son bir yıl içinde 20 mahpusun kütüphaneden faydalandığı bilgisi paylaşılmıştır.

68. Mahpuslar, Kurum kütüphanesine erişimde bir sıkıntı yaşamadıklarını ve ilçe halk kütüphanesinden tek seferde 3 kitapla sınırlı olmak üzere yararlanabildiklerini belirtmiştir. Bununla birlikte mahpuslar, kütüphanede ilgi alanlarına yönelik kitap çeşitliliğinin yeterli olmadığını, genellikle tek tip kitap bulunduğunu dile getirmiştir. Heyet tarafından kütüphanedeki kitap çeşitliliğinin geniş olduğu; coğrafya, din, doğa bilimleri, edebiyat, felsefe, matematik, retorik, tarih, toplum bilimleri, psikoloji olmak üzere toplam 10 çeşitte kitapların bulunduğu tespit edilmiştir.

69. İdare, Kurumda iş yurdu faaliyeti olarak kantin iş kolunun bulunduğunu ve burada 1 mahpus ile 1 personelin çalıştığını belirtmiştir.

70. Kurumda herhangi bir kurs faaliyetinin olmadığı görülmüştür. Mahpuslar, Kurumda şimdiye kadar hiç kurs açılmadığını ifade etmiş olup eğitim-öğretim, meslek kazandırma gibi kursların ve atölyelerin açılmasını talep etmişlerdir.

71. İdare tarafından, kısa süre içerisinde bal paketleme iş kolunun açılacağı, bu iş kolunda başlangıçta 5 mahpusun çalıştırılacağı, ilerleyen zamanda çalışan mahpus sayısının 2 katına çıkarılacağı, bu konuya ilişkin olarak proje çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir.

72. İdare tarafından, iş yurdu satış mağazası olarak kullanılması amacıyla Ardahan Adliyesinde mahpusların da çalışabileceği bir odanın ayrıldığını, ayrıca adliyede çay ocağı işletmesi ile temizlik işlerinin de mahpuslarca yerine getirilmesi amacıyla işbirliği çalışmalarının yürütüldüğü belirtilmiştir.

H. Dış Dünya ile İletişim

73. Kurumda 14 adet ankesörlü telefon bulunmaktadır. İdare, mahpusların Kurumun açık ceza infaz kurumu olmasından dolayı telefonla görüşme hakkından 07.00-23.00 saatleri aralığında herhangi bir kota olmaksızın faydalandığını belirtmiştir. Heyet tarafından mahpuslarla yapılan görüşmelerde, telefonla görüşme konusunda herhangi bir sıkıntı yaşanmadığı öğrenilmiştir. Ancak ankesörlü telefonların, birbirlerine çok yakın olduğu, mahpusların birbirlerinin konuşmalarını duyabileceği ve mahremiyetin korunamayacak derecede olabildiği gözlemlenmiştir. Bu hususta İdare, konunun ankesörlü telefonu kuran şirketle alakalı olduğunu ifade etmiştir.

74. Kurumda, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) projesi kapsamında görüntülü görüşme sisteminin bulunmadığı görülmüştür. Yapılan görüşmelerde mahpuslar görüntülü görüşme sisteminin kurulması yönündeki taleplerini iletmişlerdir.

IV. TAVSİYELER

A. Değerlendirme

75. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda işbirliği esasına dayanmaktadır.

Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış ve gerekli bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

76. Kurum personeline, insan hakları ile BM İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi İçin El Kılavuzu (İstanbul Protokolü) başta olmak üzere işkence ve kötü muamele eğitimlerinin verilmesi,

77. Kurum dâhilinde yaşanan olaylarda güvenlik kameraları kayıtlarının kanıt niteliği dikkate alındığında kayıtların silinmesinin hak kayıplarına neden olabileceği değerlendirilmiş, güvenlik kamera hafızalarının artırılması, kayıt saklama süresinin uzatılması ve verilerin silinmesinin engellenmesi,

78. Kameraların kör noktalar bertaraf edilecek şekilde ayarlanması,

79. Hastane sevkleri için Kurumdan ayrılan ve geç saatlerde dönen mahpuslar için özel olarak yemek ayrılması,

80. Mahpusların sosyalleşmesi, bilgi ve görgülerinin artırılması amacıyla eğitim-öğretim kursları ile iş meslek kurslarının ve atölyelerin açılması, kültürel etkinliklerin düzenlenmesi,⁵

81. Kurum psiko-sosyal servisinin mahpuslara yönelik, mahpusların beden ve ruh sağlığı ve bütünlüğünü korumayı amaçlayan grup çalışmaları ve programları düzenlemesi,⁶

hususları tavsiye edilmektedir.

⁵ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 27.6: *Spor, oyunlar, kültürel faaliyetler, özel hobiler ve diğer boş zaman uğraşlarına imkân sağlanmalı ve mümkün olabildiğince mahpusların bu etkinlikleri organize etmelerine izin verilmelidir.*”

⁶ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 12. maddesi: *“Psiko-sosyal yardım servisi Madde 12- (1) Psiko-sosyal yardım servisi; personel ve hükümlülerin ruh ve beden sağlığı ve bütünlüğüne ilişkin koruyucu, geliştirici programları araştıran, uygulayan ve gerektiğinde tedavi sürecine katılarak psikolojik destek ve müdahalede bulunan, ayrıca hükümlülerin bireysel özelliklerini, yaşam koşullarını ve suç işleme nedenlerini belirleyerek bireysel gelişmelerine yardımcı olan, kurum yaşamına uyumlarını ve toplumsal yaşama uyumlaşmalarını sağlayan ve bireyin yeniden suç işlemesini engelleyecek önlemleri alan ve bu amaçla gerektiğinde kurum en üst amirinin bilgisi dahilinde, aileler ve sosyal çevreyle görüşme yapan servistir. Psiko-sosyal yardım servisinde; psikolog, sosyal çalışmacı, sosyolog ve çocuk gelişimi uzmanı görev yapar.”*